

II
CADRUL SPIRITUAL ȘI ASIGURAREA
CALITĂȚII VIEȚII, BUNĂSTĂRII ȘI SIGURANȚEI
ÎN SĂNĂTATE
THE SPIRITUAL FRAMEWORK
AND THE ASSURANCE OF QUALITY OF LIFE,
WELL-BEING AND HEALTH SAFETY

ACTUALITATEA INSTRUMENTARULUI FILOSOFIEI
PRIVIND ÎNȚELEGEREA PROVOCĂRILOR SOCIETALE

Ana Pascaru, dr. hab. în filos., conf. cercet.
Institutul de Istorie, Chișinău, R. Moldova
apascaru2010@gmail.com

*THE ACTUALITY OF THE PHILOSOPHICAL INSTRUMENTALITY
TO UNDERSTANDING SOCIETAL PROVOCATION*

In this paper the issues is focuses on role of the philosophical instrumentality to understanding the nature of the societal provocation in the two decades of the XXI century. The author's view means link the necessity to understand that philosophical instrumentality facilitate to put in evidence the presence of the societal provocation in all of the things and how level is there communication. As far as trough philosophical instrumentality its try to sensibilization social actors about renewing and accepting the complexity in all actions, including communication between the things.

Primele decenii ale sec. XXI reliefează nu doar o continuare, dar și o aprofundare a provocărilor moștenite de la sec. XX. Provocări aprofundarea cărora se atestă ascensiunii oportunităților nemaîntâlnite în istoria civilizațiilor se datorează ale Erei Informaționale. Concomitent acestea influențează realitățile atât pe orizontală, cât și pe verticală și rămân dificil de interpretat și valorificat. Se constată o diversitate distinctă în proliferarea surselor care le alimentează și o insuficientă prezenței a mecanismelor reglatorii ce ar facilita înțelegerea impactului provocărilor asupra tuturor domeniilor de activitate. De asemenea că, domeniile de activitate la rândul

lor influențează considerabil desigur comportamentul uman și cel comunitar, dar și pe cel envioremental. Și în consecință se declanșează procese periculoase care se răsfrâng peste toate palierele, catalizând spargerea frontierelor în și dintre entități. În acest sens se evidențiază o stringentă nevoie de redimensionarea demersului și acceptarea aspectelor filosofice ale acestuia care reflectă și asigură sustenabilitatea interconexiunii, interdependenței, interacțiunii, dar și comunicării în /și dintre lucruri [1, 2]. Cu remarcă că înțelegerea și acceptarea rostului filosofiei în redimensionarea demersului se regăsesc în de la activitățile acțiunilor, dintre acțiuni până la abordarea în complex valorificându-i instrumentarul și facilitându-și identificarea și sustenabilitatea problematizărilor în toate domeniile [2, 3].

În acest context studiul vine să susțină necesitatea revenirii la filosofie și instrumentarului ei în dificilul drum al căutărilor de căi viabile pentru înțelegerea naturii provocărilor în și dintre acțiunile societale și enviorementale. Este vorba de reflexivitatea instrumentarului filosofiei care evidențiază caracterul provocărilor, deoarece acestea continuând a fi înțelese fragmentar bulversează deopotrivă efectele, consecințele rezultatelor spectaculoase ale acțiunilor ce se întreprind și ulterior influențează deopotrivă toate palierele atât în societal și cât și în cel envioremental. Subînțelese nu arareori aducătoare de soluții pe potrivă problemelor cu care se confruntă lumea contemporană acestea nu sunt lipsite de inadvertențe. Cu toate acestea respectivă considerăm că poate fi depășită cu ajutorul instrumentarului filosofiei. De ce ? Deoarece instrumentarul înglobează de la metodele generale, particulare, inter și multidisciplinare, reperele axiologice până interacțiunea, interdependența și intercomunicarea dintre acțiuni și lucruri ce asigură inerența resetării. Și nu oricum ci pe potrivă provocărilor și în raport cu nevoile și necesitățile ce explică caracterul acțiunilor.

De asemenea, reflexivitatea instrumentarului asupra soluțiilor identificate pentru problemele stringente facilitează înțelegerea deschiderilor de noi orizonturi și impulsionează cunoașterea lor. Astfel, instrumentarea deschiderilor demonstrează că în realitate acestea sunt mai mult devastatoare chiar dacă se consideră aducătoare de beneficii condiției umane, mediului societal și enviorementul. Discutăm de faptul că în acțiunile ce se întreprind se identifică discrepanțe majore care afectează relația enviorement – om – societate. Ca urmare, crasele ineficiente din acțiunile menite prin activitățile desfășurate nu ameliorează situația, ci dimpotrivă. Se constată că activitățile acțiunilor ce se desfășoară comunică insuficient între ele și

sunt facil de deviat de la pilonii valorici ce le asigură constituirea și menținerea unui raport de congruență dintre ele. Or, congruența necondiționat impune respectarea reperelor valorice la toate nivelurile în și dintre actorii sociali, dar și dintre societate și enviorement. Drept exemplu, criza financiar-bancară declanșată în 2008, pornind din SUA s-a rostogolit peste toate societățile, ieșirea din care experții internaționali continuă să susțină că lucrurile se vor schimba fundamental, inclusiv structura socială [4]. În timp se reliefează că cel mai mare tribut s-a rostogolit peste societățile în curs de dezvoltare deoarece activitățile acțiunilor factorului intern n-au fost la fel de concludente ca cele din societățile prospere.

Dezvoltând subiectul în continuare insistăm pe înțelegerea rostului încetățenirii instrumentarului filosofiei în cunoașterea naturii provocărilor și aspecte prin care se influențează tabloul lumii contemporane. În această ordine de idei, invocarea instrumentarului filosofiei înseamnă o tentativă de a sensibiliza comunitatea academică și opinia publică asupra ponderii provocărilor și necesitatea abordării în complex a acțiunilor pe toate palierele realității. De ce? Deoarece oportunitățile societății bazate pe cunoaștere din cadrul Erei Informaționale oferă posibilități, dar și responsabilități în valorificarea acestora. Responsabilități care raportate la problemele stringente cu care se confruntă nu doar societatea ci și *terra* denotă că acțiunile s-au întreprins și în mare continuă să fie fragmentariste și insuficient de complexe. Drept exemplu, înțelegerile adoptate la nivel de șefi de stat de-a lungul timpului, începând cu Tratatul de la Rio-de-Janeiro(1992) [5] atât de necesare pentru revigorarea mediului envioremental și social s-au spart de interesele de grup, corporative etc, chiar dacă oficial se invocă alte cauze. Astfel, instrumentarul filosofiei reflectă că acțiunile gen dezvoltarea durabilă menite să conducă la salvagardarea mediului social și envioremental sunt mai degrabă forme fără conținut. Sau un conținut care ușor se demontează deoarece reperatele sunt mai degrabă divergente decât congruente. Or, conținutul devine unul sustenabil și aduce valoare acțiunilor doar atunci activitățile care se întreprind comunică atât pe interiorul acțiunii, cât și pe exterior acesteia cu celelalte. Cu atât mai mult cu cât oportunitățile sparg frontierele, inclusiv la capitolul comunicării la nivel de acțiuni pe diferite paliere fie societal, fie envioremental [6].

Concomitent provocările bulversează realitatea și contrar așteptărilor speranțele privind soluțiile identificate de fapt declanșează procese în societate și enviorement cu un alt nivel de relaționare. Deoarece actualmente

relaționările dintre procesele declanșate, datorită oportunităților Erei Informaționale se extind atrăgând în orbita lor și pe cele deja manifeste atât pe orizontală, cât și pe verticală. Vorbim de oportunități care modifică relaționările dintre procese facilitându-le cunoașterea prin observație pe orizontală în timp ce pe verticală aceasta se confruntă cu elemente mai puțin cunoscute și dificil de prognozat. Cu atât mai mult cu cât, modificările redimensionează semnificația relaționării pe orizontală și verticală în și dintre procese, canalizând multiple necunoscute în aprofundările ce se prefigurează și întârzierile privind elaborarea și implementarea mecanismelor regulatorii. Elaborări în care pilonii valorici se completează cu supape sinergice responsabile de reorganizarea, regenerarea și resetarea mecanismelor pe potriva provocărilor. Astfel, eficiența mecanismelor regulatorii devine proporțională valorificării rezultatelor și continuitatea în cele obținute ulterior drept inovații. Pe termen lung înțelegerea deschiderilor de noi orizonturi și disponibilitatea de ale încetățeni atât în raport cu nevoile și necesitățile mediului social, dar și cu cele ale mediului ambientalului. Cu remarcă că, procesele în calitate de axiome se regăsesc în acțiunile care se întreprind prin inerența activităților și contribuie la diminuarea insuficiențelor.

Sine dubio, valorificarea instrumentului filosofiei privind caracterul acțiunilor care modifică societatea este mai mult decât necesar. Cu atât mai mult cu cât, și acțiunile grației deschiderilor EI și catalizate de provocările acesteia în mare sunt acumulative, dar și producătoare de multiple insuficiențe prin activitățile desfășurate sau deja încheiate [7, p.7-74]. Se evidențiază că aria de desfășurare a acțiunilor în circumstanțele provocărilor actuale tot mai mult se îndreaptă spre cele cu caracter planetar, sporind deopotrivă și insuficiențele, Insuficiențe care depășesc și cadrul acțiunii propriu-zise, și se transformă în fenomene severe cu costuri incomensurabile și în societate, și mediul. De ce? Deoarece deschiderile de noi orizonturi și oportunități pe potrivă continue a fi fructificate în activitățile acțiunilor realizate mai mult pe segmentarism, minimalizându-se condiția complexității. Astfel, în fața pericolului devastator pe care îl aduce segmentarismul reflexivitatea filosofiei vine cu accederea spre abordări complexe în activitățile acțiunilor și identificarea oportunităților care să conducă la încetățenirea unui comportament pe potrivă a actorilor sociali, în special în raport cu mediul. Studiul conturează că, depășirea abordării insulare a caracterului complex îl diminuează pe cel segmentar și crasele neînțelegeri ceea ce aduce un consens pe potrivă profunzimii nu doar a rezulta-

telor obținute, dar și asupra consumatorilor înșiși printre care se numără și autorii rezultatelor excepționale . Altfel spus, are loc perpetuarea înțelegerii valorificatoare privind conștientizarea redimensionărilor ce se produc la nivel de obiect – subiect, dar și în relația subiect-subiect; societate-enviorenment.

Desigur în cromatica tabloului invocat instrumentarea redimensionării acțiunilor privind lucrurile și obiectelor este mai mult decât necesară și fundamentează importanța abordării în complex în acțiunile ce se întreprind. Cu atât mai mult cu cât, are loc nu doar spargerea obișnuitelor frontiere, ci toate palierele sociale și enviorenmentale, schimbându-le. În această ordine de idei, înțelegerea complexității prin schimbările ce se produc pe toate palierele sociale și enviorenmental temerar se monitorizează parcursul provocărilor și accederea lor în componenta *reînnoirilor*. Concomitent, complexitatea evidențiază că intensificarea interdependențelor, interacțiunilor și intercomunicărilor la rândul lor asigură complexitate acțiunii prin comunicare, relaționare, dintre părți în construcția întregului societate-enviorenment. Astfel, angajarea reperelor a facilitat nu doar încetățenirea complexității acțiunilor sub asediul provocărilor, dar s-au dovedit a fi necesare pentru toate domeniile de activitate. De ce? Deoarece epistemic reperatele înșiși sunt sub incidența reflexivității filosofiei domeniile căreia grație oportunităților societății bazate pe cunoaștere și deschiderilor Erei Informaționale acestea s-au *reînnoit*. *Șireînnoite* domeniile filosofiei se întorc în viața societății, înfruntând-ui condițiile în care s-au proliferat mai multe inadvertențe cu riscuri locale și globale susținute de accesul la informația mediatică și științifică, la produse forma cărora de departe nu se raportează la conținut independent de nivel de educație, pregătire profesională sau stare socială [7, p.7-74].

În loc de corolar reperatele reintegrarea fundamentelor cunoașterii, contemporanitatea și acribia filosofiei fundamentează necesitatea complexității în acțiuni și reliefează că schimbările prin intermediul provocărilor ce se produc în societate vin mai degrabă în susținerea *reînnoirilor*. *Reînnoiri* care cu ajutorul rezultatelor teoretico-științifice și instrumentarul mecanismelor care le-au provocat le completează cu aspecte inițial considerate minore, dar se valorifică în acțiunile comunitare. Cu atât mai mult cu cât, arealul investigațional la care se recurge în vederea reliefării problemei identificate cuprinde de la sistemul informațional și comunicațional, descentralizarea axiologică, accesul nelimitat la informația științifică și mediatică până

la deschiderile de noi orizonturi cărora reflexivitatea filosofiei le asigură comunicarea dintre ele. Comunicare care sub incidența deschiderilor de orizonturi în sec. XXI consemnează și *reînnoirea* contribuției filosofiei la dezvoltarea societății, adică reanimare ei în viața cetății. Reanimare în care orizonturile deschiderilor cristalizează probabilitatea de a fi cunoscute și descifrează caracterul conectărilor concomitent cu limitele celui/celor ce tind să le cunoască, inclusiv la nivel societal. Cu atât mai mult cu cât, timpul acordat cunoașterii triadei cauze-efect-consecințe este unul net insuficient nu doar în raport cu pregătirea societății, omului, dar și infinit pentru sursele care alimentează orizonturile deschiderilor. Astfel, în căutările de soluții pe potrivă problemei filosofiei *reînnoirilor* în societate propusă spre examinare se apelează și la experiențele domeniilor adiacente cu ajutorul cărora se încearcă o întregire a elaborării și definirii și a paradigmei inter și multidisciplinare, dar și a acțiunilor ce se întreprind în comunitate. Acțiuni înțelegerea cărora ulterior facilitează sistematizările și sensibilizarea imanenței complexității ceea, și nu doar în studierea problemelor din domeniile filosofiei sau științei, ci și din toate celelalte domenii de activitate, inclusiv în raportul dintre societate și mediul.

Referințe bibliografice

1. Habermas J. *Discursul filosofic al modernității*. București: Editura All Educational, 2000. 368 p.
2. Salavăstru C. *Critica raționalității discursive: o interpretare problematologică a discursului filosofic*. – Iași: Editura Polirom, 2001. 216p.
3. Balahur P. *Problematologie și comunicare*. Iași: Editura “Performantica”, 2006. 270 p.
4. Taylor Ch. *Societatea în era pluralității*. Project Syndicate/Institute for Human Sciences, 2010. In: www.project-syndicate.org
5. Dușu M. *Tratat de dreptul mediului*. București: Editura C.H. Beck, 2007. 1109 p.
6. Weber M. *Teorie și metodă în științele culturii*. Iași: Editura Polirom, 2001. 184 p.
7. Pascaru A. *Prospectări epistemice privind societatea bazată pe cunoaștere*. În: *Integrarea tradițiilor filosofiei în societatea bazată pe cunoaștere*. Chișinău: Tipogr .Artpoligraf, 2019. 457 p.